BOOT

A. F. III IV 14184/A
17/6

BOATE

65.A.72

2995°

[illegible]

Boot. tractatus valde curiosus et rarus. L.

OBSERVATIONES MEDICÆ, DE AFFECTIBUS OMISSIS.

29950.

AUTHORE
ARNOLDO BOOTIO,
Medicinæ Doctore,

Antehac
Proregis, Ordinum, atque Exercituum
Hiberniæ ARCHIATRO:

Jam verò *Lutetiæ Pariſiorum*
Medico Clariſſimo.

LONDINI,
Excudebat *Tho. Newcomb* pro *Tho. Whitaker*
ad Inſignia Regalia, in Cœmiterio
D. *Pauli*. 1649.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

DE ABSCESSU HYPOCRANIO.

CAPUT PRIMUM.

IN Vacuo illo ſpatio, quod inter Cranium ac Duram Cerebri Meningem intercedit, inflammatur aliquando Sanguis, ſuppuratuſq; in Abſceſſum convertitur; cujus Abſceſſus duo animadverti genera, ut ſedibus, ita ſubjecto, ſeu materia, & cauſis multum inter ſe differentia. Prior iſtarum ſuppurationum fit in canalibus ſeu ſulcis Duræ Membranæ, tum anteriori ſeu ſuperiori, qui ipſum cerebri corpus, amplo altoque hiatu a ſeſe dehiſcens, ſub ductu Suturæ Sagittalis, notabili interſtitio aduſque calloſum corpus in duas partes ſeparat; tum poſteriori, quo in Occipitis regione Cerebrum a

Abſceſſus Hypocraniꝰ. Cerebello diſterminatur. In horum Ductuum ſeu Canalium alterutro, interdum verò utroque ſimul, reſtagnans Sanguis, ſi plus juſto caleſcat atque inflammetur, tandem in pus abit, atque Abſceſſum conſtituit. Inflammationis iſtius occaſionem ibi, uti in aliis corporis partibus, variæ cauſæ præbere poſſunt: ſed quum nobis propoſitum non ſit ſpeculationibus indulgere, nec quid fieri queat exquirere, ſed quæ facta ſcimus fideliter repræſentare (id quod de omnibus Affectibus hoc tractatu explicandis ſemel monitos volumus Lectores) reliquis omiſſis, de iis loquamur, quas ipſi obſervavimus, ubi iſte Morbus ſe nobis obtulit. Fit igitur hæc Inflammatio, quando ſanguis iſte multa ſalſæ Pituitæ admiſtione infectus, ac plus quam par eſt calefactus, amittit eodem tempore beneficium Ventilationis per compages Suturarum, alioſque Cranii & circumjectorum corporum meatus iſti officio deſtinatos, per vehementem ſubiti frigoris incurſationem denſatos obſtructoſque. Largiori autem talis Pituitæ in iſtam partem affluxui atque acervationi obnoxii ſunt, qui per aliquot annos experti periodicam Coryzam, ſeu Catharrale per nares profluvium, poſtea ſolenni hoc evacuatio-

cuationis genere privati ſunt, eoque diu caruerunt: unde fit ut ſeroſi ac pituitoſi humores, ſtatis temporibus pro ſolito in Caput delati, nec conſueto olim itinere foras protruſi, alias ſibi vias moliantur, ac poſtremo in prædictos Duræ Meningis canales regurgitantes, atque permixti ſanguini, quem vel invenerunt ibi, vel ſecum detulerunt, effervefcere eum faciant, ac majori quam antea ventilatione indigere: ut mirum non ſit, ſi defraudatus eadem tempeſtate, ob Capitis Perfrictionem, Tranſpirationis beneficio, exæſtuet penitus ac inflammetur; & inflammationem, ut fieri ſolet, ſuppuratio ſubſequatur. Fit autem fere iſta Inflammatio ac Suppuratio non ſimul ac univerſim, ſed ſenſim ac per partes, unde aliquanto ægrius initio cognoſcitur. *Abſceſſus Hppocra-nius.*

Cerebri functiones, ac Mentis ſenſuumque Actiones, hoc morbo nequaquam vitiantur aut interpellantur. Somnus duntaxat corrumpitur, ac perpetuæ fere vigiliæ infeſtant, ob doloris aſſiduitatem, qui non quidem dirus immaniſque, admodum tamen moleſtus & cruciabilis, ac ſemper fere ſui ſimilis, noctu atque interdiu pari ferme tenore Ægrum divexat: unde tandem febricula quoque, quæ primis diebus

nulla

Abſceſſus Hypocrãnius. nulla accerſitur, appetituſque proſternitur. Capitis a principio magna adeſt gravitas, acſi grandi aliquo pondere premeretur, & calor major quam reliquo corpore; quibus omnibus ſignis peritus ac ſagax Medicus haud difficilem hujus mali conjecturam capere poteſt, idque à reliquis Capitis affectibus ac doloribus diſcriminare. Omnem veró illi dubitationem eripiet præcipuum hoc ac pathognomonicum ſignum, quòd uti in Empyemate pro decubitus ratione pus modo ab interſepiente pectoris membrana ſeu mediaſtino ad coſtas, modo ab his ad illam provolvitur; ita hic quoque Materia vitioſa, pro vario capitis ſitu huc atq; illuc impellitur, vel a fronte ad occiput, aut contra, ſi in canali illo ſub ſutura ſagittali ſubſiſtit; vel ab uno occipits latere ad alterum, ſi ibi ſtabulatur: vel utroque modo, ſi ambos canales occupavit.

Medicus ſi tempori ſatis advocetur, omnibus modis id operam dare debet, ut ne ad ſuppurationem deveniatur. Itaque ſanguinem ex alterutrius brachii Cephalica detrahet copioſe, idque repetet ſemel atque iterum, ſi vires ferant, juſtis temporis ſpatiis interpoſitis. cucurbitulas grandes lateribus cervicis ac ſcapulis apponet cum magna flamma,

ſiccas

ſiccas primum, dein ſcarificatas. Purgabit plus ſemel (injecto prius, ſi aſtricta ſit alvus, clyſtere uno atque altero,) blandius primum, Senna, Agarico, Mechoacanna, Jalappa, gummi Cambodia, Mercurio dulci ; deinde valentius, Elaterio, Colocynthide, Diaphænico, pilulis Cocciis, Turbetho minerali, prout quodvis iſtorum in rem præſentem aptius videbitur. Ubi autem corpora non fuerint ferendis vehementibus iſtis, tota purgatio peragi poterit decocto concinnato ex Betonica, Salvia, Majorana, Roſmarino, Stoechade, Senna, Cnici ſemine, Agarico, Turpetho, Jalappa: cujus bini terni-ve hauſtus in diem exhibeantur per tres quatuorve dies continuos. Interea non negligenda quoque Topica, ablatis prius capillis; ubi ſummâ cautione opus eſt, ne nudatum crinibus caput novi frigoris incurſione amplius lædatur, atque ita malo, cui remedium quæritur, vires addantur. In Topicis hic habendus delectus, ut & devitentur refrigerantia inſigniter ac repellentia, ne magis etiam impediatur tranſpiratio, ac materia impingatur; & valenter diſcutientia, ne calore immodico attrahant plus in locum laborantem, quam diſcutiendo inde evacuent. Bene itaque faciet decoctum Serpilli,

Abſceſſus Hppocranius.

Abſceſſus Hypocratius. Verbenæ, Hederæ, Betonicæ, ſemine Papaveris albi, cum Oxyrrhodino, & Camphoræ momento, admovendum tepidum in pannis, ſuccidis aut ſpongiis, poſt longam ſed clementem capitis frictionem; ungendi a fotu olei Roſacei ac chamomelini paribus portionibus inter ſe permiſtis.

Quod ſi ſerius ad ægrum acceſſerit Medicus, aut omnibus rite adminiſtratis nihil profecerit, nec ſuppurationem impedire potuerit; ſciat de cætero totum negotium naturæ committendum, adhibitâ tantum diligentiâ, ne quidem ab ægro fiat, unde in opere ſuo interturbetur: id quod ſolicite ſi obſervetur, ſolet ipſa toto negotio rite defungi, ægrumque tandem in integrum reſtituere. Quippe Puri jam percocto viam ſponte quærens, idque per nares fere expellens, ſenſim iſthac evacuat ita, ut tandem nihil ejus reliquum fiat: quod certum quidem ad ſalutem iter, tædii tamen ac moleſtiæ pleniſſimum eſt, cum in multos dies, interdum verò complures quoque Septimanas, ſoleat extrudi: cujus temporis maximam partem pleraque aut omnia ſymptomata perdurant, cum nulla aut exigua remiſſione. Quodſi hac via ſe exonerare aut omnino non tentaverit natura, aut ægri

gri errore aliquo impedita fuerit quo minus id perageret, in ſummo diſcrimine res verſatur, neque aliud remedium ſupereſt, quam ut perforato in idonea regione cranio, fruſtuloque ejus exemto, exitus materiæ patefiat; quæ curationis ratio, ſi cum viro forti atque corporis bene conſtituti res ſit, æque certa eſt & tuta, ac prior illa ſponte naturæ ſuſcepta, multo-que breviori tempore patratur. Sin vero hanc quoque curationem aut ægri puſillanimitas renuerit, aut Medici prudentia ob ejus imbecillitatem aliaſve cauſas non attentandam cenſuerit, omnino pernicies præ foribus eſt, neque aliud quam certiſſima mors expectanda. Quippe vel ſola doloris, vigiliarum, aliorum-que malorum ſymptomatum aſſiduitas ægrum tandem conficiet; & ſi hoc non foret, tamen aliunde etiam exitium imminet: quum fieri non poſſit, quin purulenta iſta materia, intra Cranium penitus concluſa, procedente tempore ſubjectas membranas ipſamque Cerebri ſubſtantiam labefactet, & novo atque atrociori morbo ad priorem adjuncto miſerum ægrum jugulet. Ex hac obſervatione diſcere obiter licet, Inflammationem atque Suppurationem neque in Tumorum genere neceſſario

Abſceſſus Hypocranius.

Abſceſſus Hypocranius. collocandas eſſe, uti vulgo ab omnibus fit Medicis; nec accidere ſemper parti alicui corporis, multo minus ſolis carnibus, aut partibus carnoſis, ſicuti acriter & verboſe a multis diſputatur; quum clare hic appareat, eas in ipſo per ſe ſanguine, vel ſincero, vel aliis humoribus mixto interdum conſiſtere. Cranium enim & Meninx in hoc caſu non pro parte affecta, ſed pro loco ſimpliciter continente haberi debent: quod ipſum quoque locum habet in omni Vomicarum genere, ad quarum claſſem pertinet altera Abſceſſus Hypocranii ſpecies, de qua ſequenti Capite acturi ſumus.

Experientiſſimus Medicus *Lazarus Riverius* menſe Aprili anni 1646, publicavit hic Pariſiis egregium volumen Obſervationum, tum propriarum, tum ab amicis communicatarum. In iſto opere Petrus Pachequus, Medicus Lunellenſis trigeſima octava ſuarum Obſervatioum, loquitur de tribus capitis abſceſſibus, qui omnes, ſiquis recte circumſtantias conſideret, videntur inter cranium ac duram meningem conſtitiſſe. Quare autem abſceſſus hypocranii, a capitis contuſione aut alliſione facti, fere lethales ſint, ut in omnibus illis tribus apparuit; quo etiam referendum

videtur,

videtur, quod idem Medicus, *Obſerv.* 18. ſcribit, *Quotquot vidit ex caſu per aures ſanioſam materiam reddere, omnes de medio ſublatos fuiſſe*: quum Abſceſſus iſti ab internis cauſis orti, de quibus proprie egimus iſto capite, haud raro ſalutariter terminentur; ejus rei haud difficilis eſt peritis conjectura. *Vomica Capitis.*

DE VOMICA HYPOCRANIA.

Caput Secundum.

EST aliud inter Cranium ac Meningem Abſceſſus genus, in devexiori Capitis parte, ad alterutrum latus, ſecus Oſſa petroſa, oriri ſuetum, non ex ſanguine cum alienis humoribus affatim permixto, uti illud modò explicatum, ſed ex mero ſimplici-que (qualis in venis continetur) id-que inter cyſtin propriam; cujuſmodi Abſceſſus peculiari nomine Vomicæ appellantur. Origo illi ab externa violentia, valido-que capitis ictu aut alliſione, unde rupta aliqua ex venulis Cranium vel Meningem perreptantibus, aut hanc illi allegantibus, ſanguinem in intermedium ſpacium profundit: cui ſolers natura confeſtim tenuia quædam ex ipſo fila depropерans

Vomica Capitis. rans, ac undique retis inſtar circumtendens, iiſ-que alia ſuper aliis interſerens, ac obliquis quoque tranſverſiſ-que fibris omnia inter ſe firmiter atque arcte ligans, eodem artificio quo membranæ in utero ſemini genitali ſtatim a conceptu circundantur, parvo temporis ſpatio detexit firmum denſum-que folliculum, intra quem concluſus cruor paulatim a ſtatu ſuo demutatur, atque in pus excoquitur. Hic Abſceſſus, ſeu folliculus pure plenus, ſemper una in ſede ſtabilis permanens, quum neque evagandi ſpatium detur, ut emiſſis quoque quibuſdam filamentis vicinæ Meningi alligetur; efficit in eo latere, in quo conſiſtit, jugem cujuſdam ponderis ſenſum, ac moleſtiſſimum dolorem, a compreſſione ac diſtenſione Meningis, cui a latere incubans, eam longius a cranio divellit, atque, ut ſibi locum faciat, ad interiora impellit obnixam, inque antiquum ac naturalem ſtatum redire ſemper adnitentem. Hujus mali, ſi omnia attente examinentur, cognitio haudquaquam difficilis eſt; curatio veró nequicquam a Medico ſperetur; quandoquidem Cranii perterebrationem, quæ ſola ei ſuccurrere poſſet, nullo modo hic moliri licet, ob oſſis petroſi naturam conſtitutionemque iſti

perfo-

perforationi variis de cauſis, cuivis A- *Vomica Capitis.*
natomiæ perito ſponte obviis, penitus ineptam; quodſi ulterius in oſſe ſincipitis eandem inſtitueris, fruſtra ægrum excarnificabis; ſiquidem diſtantia ac ſitus incommoditas præpedient, ne ullus inde ad extrahendum Abſceſſum, fructus capi queat. Medico tamen neceſſarius ſcitu hic eſt caſus, ut ſi quando ei ſe obtulerit, poſſit exiſtimationem ſuam tueri, noſcenſque haud ſuæ opis rem eſſe, abſiſtat vana nihil-que profutura curatione ægrum torquere: cui hoc tamen in rebus mœſtis ſolamen ſupereſt, quod ſicuti peſtem in capite circumgeſtat humanis præſidiis omnino inſanabilem, ita forte caſu improviſo, ubi Deo viſum fuerit, aliquando ab eo liberabitur; id quod civi cuidam Londinenſi haud ita pridem uſu veniſſe compertum habeo. Hic quum ad ſex ſeptemve annos iſta ærumna laboraſſet, & plurima in Medicos, utpote in re lautiſſima conſtitutus, erogaſſet, incaſſum, cum vix quiſquam, ut in affectu inſolenti, exploratum haberet ejus malum, plerique veró ne tenuiſſimam quidem ejus ſuſpicionem animo conciperent; quodam die, dum in publico obambulat, illiſa eſt in aurem ejuſdem lateris, in quo moleſtos illos ac diuturnos cru-

ciatus

Vomica Capitis. ciatus perpetiebatur, grandis pila ſive follis, qualibus per hyemem ac gelu (erat ea tempeſtas anni) Londini aliiſque Angliæ locis in plateis ludere pueri conſueverunt. Felix hic ictus impetu ſuo, ac capitis concuſſione, rupit Vomicæ cyſtin, unde proſiliens affatim pus viam ſibi vi fecit in auris meatum, per quem copioſe ac ſubito foras profluens, momento ægrum omni cruiatu liberavit, atque priſtinæ ſanitati, tot jam per annos in omne deinceps ævum deſperatæ, inopinantem reſtituit, & vixit poſtea incolumis valenſque, nullis prioris mali veſtigiis relictis, quanquam cyſti intus relicta; ſive ea poſt excuſſum omne pus, penitus exarefacta, & leviſſima effecta, deſiit Meningi moleſta eſſe; ſive ipſi ſenſim agglutinata tanquam congener ſubſtantia, in unum cum ipſa corpus coaluit; ſive alio quopiam modo obliterata eſt.

DE VOMICA CEREBRI.

Caput Tertium.

SIcuti inter Cranium ac Duram Membranam naſci Vomicam ſuperiori capite demonſtravimus, ita quandoque inter

inter duas Meninges, duram ac tenuem, idem fit; interdum verò intra ipſam quoque Cerebri ſubſtantiam. Hujus rei luctuoſum mihi exemplum intra hunc annum oculis meis uſurpavi in Elia Struiis, Ultrajectino, Sororis meæ natu maximæ, Agnetæ Boot, marito κηδείῳ; qui Ordinum Ductoris (*Sergeant major* hodie dicitur) munere diu functus, ac Porſmuthi præſidium agitans, cum exitus inde eſſet a Gulielmo Wallero, Parlamentariorum Duce, ut prælio, quod contra Radulphum Hoptonum, Regiarum copiarum in iſtis partibus Præfectum, parabat; in iſto Prælio, quod paucis poſt diebus ſecutum eſt ad Vicum Cheriton, haud procul urbe Wintonienſi, ſeu Wincheſtria, in Suſſexiæ Comitatu, duo periculoſiſſima in capite vulnera accepit, dum ordines partis equitatus, turbatos per ipſius abſentiam (quum ad ordinanda quædam Tormenta ænea, quorum cura ipſi concredita erat, brevem ex illo loco excurſum feciſſet) reſtituit, inclinatoſque in fugam animos hortatione & exemplo confirmare laborans, atque ad inſtaurandum prælium accedens, primus ipſe in hoſtem tendit, ſolo galero caput tectus, abſente atque in diverſam aciei partem externatione abrepto armigero, *Vomica Cerebri.*

ro,

Vomica Cerebri.

ro, cui in excurſu illo aſſervandam tantiſper galeam tradiderat. Vulnus utrumque erat in ſiniſtra capitis parte, unum in fronte, gladio cæſim adactum, medio fere inter partem capillatam ac ſupercilium ſpatio, ſecudum oculi ductum, ad trium quatuor-ve digitorum tranſverſorum longitudinem, alterum in averſa capitis parte, in declivitate Oſſis Bregmatis, haud multo ſupra confinium ſuturæ lambdoidis, globulo plumbeo illatum, non in directum emiſſo, nec introrſus adacto, ſed qui inflexum leviter in dexteram caput in tranſitu deſtrinxerat. Domum in lectica delatus, a Chirurgis Porſmuthenſibus ita curatus eſt, acſi cute tenus duntaxat ſauciatus fuiſſet; quum utrique vulneri ſubeſſet ingens cranii fractura, diligentiore paululum ſpecilli attrectatu facile dignoſcenda. Hoc in frontis quidem vulnere, quod penitus conſolidarunt, nunquam ab iis deprehenſum, haud prius patuit, quam diſſecto poſt mortem capite. In altera autem plaga, quum illa jam pæne ad cicatricem perducta, abſque ulla evidente cauſa recruduiſſet, de majore diligentia adhibenda moniti, atque a Medico quodam, Cicheſtria excito, adjuti, eam tandem repererunt, reſciſſoque tunc vulne-

re

re & ampliato, ad latus fracturæ tre- *Vomica Cerebri.*
pano magnum cranio fruſtum exeme-
runt, concretumque ac ſemicorruptum
ſanguinem, qui Membranæ incubabat,
abſtulerunt, quum ipſa nihil inde vitii
contraxiſſet, prorſuſque recte ſe habe-
ret. Ex eo tempore, cum & frontis
vulnus pæne integre conſolidatum
eſſet, & alterum hoc, ab omnibus pra-
vis ſymptomatis liberum, via progre-
deretur, cœpit melius ſe habere æger,
vireſque ſenſim recipere, & lucem, allo-
quium, corporis motum melius in dies
tolerare. Sed quum cunctis ſignis de-
functus jam omni periculo, certoq; paſ-
ſu ad ſanitatem vadere videretur, præ-
ter expectatum extinctus eſt vigeſimo
octavo Aprilis, *anno* 1644. exacta tunc
quarta ſeptimana, ex quo vulnera illa
acceperat. Dura Meninx, qua tere-
brato Cranio ſubjacebat, & aliquanto
longius circumcirca, repentino ſphace-
lo corrupta, nigricabat penitus; cum
omni antea tempore, & paucis adhuc
ante mortem horis colorem omnemque
conſtitutionem naturalem integra re-
tinuiſſet. Apertum defuncti caput
juſſu meo, qui pauculis ante diebus, ex
Hibernia iſthac præternavigans, fortui-
to caſu Porſmuthum delatus fueram,
exhibuit illam oſſis frontis fracturam
ſeu

Vomica Cerebri. ſeu fiſſuram, de qua ante dictum; quæ licet profunda, atque ad internam ſuperficiem penetrans, & digitos aliquot tranſverſos longa, toto illo quatuor ſeptimanarum ſpatio nunquam ullo pravo ſymptomate moleſta fuerat, aut vicini vulneris conſolidationem præpediverat. Quum autem ablata in orbem ſuperiore Cranii parte vſque ad aures, & detracta quoque dura Meninge, eximendo Cerebro intenti eſſemus, profluxit ſubito per dextram aurem magna ſanguinis vis, non minus unciis octo aut decem, quantum conjecturâ æſtimare licebat, a naturali ſtatu penitus demutati, non craſſi aut grumoſi, ſed liquidioris etiam quam par erat, ac ſumme atri. Attentius indaganti unde is prodiiſſet, deprehenſum eſt Vomicam in contigua Cerebri parte, intraque ipſam ejus ſubſtantiam latuiſſe, cujus tunica a chirurgo dirupta fuerat, dum manum inter reſiduam Cranii portionem, ac Cerebri corpus adigens, digitos longius introrſum atque ad latus impellit. Toto tempore, quod vulneribus ſupervixerat æger, conqueſtus fuerat de ingenti ac valde cruciabili dolore in iſto capitis latere, non fixo una ſemper in ſede, ſed qui viciſſim modo in fronte paulo ſupra ſupercilium, modo in oc-

cipitio affligeret. Hunc judicare licebat ab iſta Vomica prodiiſſe, quæ tenui Meningi intus proxima, & fibris etiam alligata, non poterat ei non ſumme moleſta eſſe. Apparet autem Vomicam iſtam habuiſſe originem ex ſanguine effuſo è vena dirupta ex repercuſſu ictus, quo diverſum occipitis latus a globulo plumbeo læſum fuerat; cujuſmodi repercuſſiones in Capitis Ictibus ac Vulneribus ſatis eſſe familiares notum eſt. Quod verò Sanguis eo modo, quem diximus, corruptus, nec in pus excoctus fuerat, ejus rei cauſa aſcribenda eſt caloris in capite debilitati; quem valde infractum fuiſſe ipſis primum vulneribus, jactura-que Sanguinis ex iis profuſi, deinde Cranii terebratione, ac cruciatibus iſtam curationem comitantibus, manifeſtum eſt. *Suturarum Diſceſſio.*

DE SUTURARUM DISCESSIONE.

Caput Quartum.

FRequens eſt in Hibernia ut Capitis oſſa a ſe diſcedant, ac notabili ſpatio dehiſcant, præcipue in Coronali ſutura

Suturarum Diſceſſio.

tura, ſed & quandoque in Sagittali, idque a cocca ac interna cauſa, abſque ulla externa occaſione aut violentia: cui malo promiſcue obnoxii ſunt viri æque ac mulieres, nec teneri modo ac delicati, ſed duri quoque ac robuſti, ipſi-que adeo agreſtes, ſolibus & frigoribus, & omnigenis aeris injuriis laboribuſque in ſummum corporis firmitatem durati. Comitatur hanc Diſceſſionem magnus capitis dolor, a lancinatione Duræ Meningis, quæ Cranio plurimis fibris in pleriſque corporibus alligata, ad iſtud oſſium divortium diſtenditur, atque in diverſa divellitur. Hunc dolorem non eſt tollere vel placare ullis aliis remediis, præterquam oſſium iſtorum ad naturalem ſitum reductione; quæ & ſponte evenire ſolet, ſed utplurimum non niſi aliquot diebus prius elapſis. Itaque præſtat non expectare natutæ conatum, ſed arte eum prævertere; præſertim cum interdum in aliquot ſeptimanas ea ceſſet, notoſque habeam qui menſem integrum ſic excruciati, poſtea tamen coacti fuerant implorare opem eam, quam magno ſuo malo tamdiu neglexerant. Unicam autem hic eſt in manibus præſidium, quibus prehenſum utrinque caput, a fronte & ſummo occipitio, ſi co-

ronalis

ronalis ſuturæ compages laxata eſt, a lateribus verò, ſi in ſagittali eſt vitium, ſenſim ac blandius primo adduci, poſteaque validius ſtringi debet, donec in unum oſſa coierint : quo facto, ne ſtatim ſecedant rurſus, mantili aliquo validiſve faſciis caput arctiſſime ligandum, iteratiſque ſæpius in orbem ſpiris fideliter coercendum eſt, atque ita in duos treſve dies relinquendum : quo toto temporis ſpatio quieſcere debet æger, atque ab omni corporis exercitio capitiſque motu abſtinere. Operatio iſta ſatis facilis eſt, quam tamen pauciſſimi chirurgi peragere noverunt ; quum multæ ſint paſſim mulierculæ, quæ talem ejus uſum ſibi comparaverunt, ut prompte admodum ac feliciter eam expediant. Meminit quidem hujus ſuturarum dehiſcentiæ Sennertus, Praxeos libro primo, parte prima, capite 21. cui titulus, *De morbis ſolutæ unitatis in capite & cerebro*, dicens, Aliquando, a cauſis internis ſuturas capitis disjungi, ut inter eas evidens ſit diſtantia, quod eveniat humorum diſtendentium copiâ, docente Ægineta, & tale exemplum recitare Jacobum Fontanum, Practicæ libro primo, capite tertio, de quodam juvene, in cujus diſſecti capite quatuor digitos diſtabant, unde ingens copia ſeroſi

Suturarum Diſceſſio.

Sutura-rum Di-ſceſſio.

roſi humoris, intra cerebrum collecti, effluebat. Etiam Peſtis, quæ anno 1622, in Polonia graſſata eſt, tantam fuiſſe ſævitiam, ut eâ extinctis cranium rumperetur. Sed totum iſta de re ſermonem claudit iſtis verbis, *Rariora hæc eſſe, & incurabilia*: quæ ſatis indicant, alterius eſſe generis Suturarum diſceſſionem ab ipſo memoratam, & illam de qua nos præſenti capite egimus: Idem que dicendum de duobus illis exemplis, quæ a Fabricio centuriæ primæ obſervatione primâ memorantur.

DE CAPITIS DISTORTIONE.

Caput Quintum.

AFfectum, cui hoc caput dicavi, ſemel tantum obſervare mihi licuit, id-que in Hibernia, in fœmina florentis ætatis, nomine *Jane Dowdal*, uxore cujuſdam *White*, Mercatoris in oppidulo Carlingford in Comitatu Lowth, quinquaginta millibus paſſuum Dublino, quò opem a me petitum venit. Caput ei ad ſiniſtrum latus prorſus deflectebatur,

ctebatur, inque eo ſitu ſemper manebat, niſi manu in directam aut in contrariam partem impelleretur; quod facile ac nullo negotio fieri poterat: ſed ablata manu ſtatim in alterum illum ac difformem ſitum revertebatur. Ob hæc judicavi, diſtorſionem illam capitis non fieri a diſtentione nervorum, muſculorumque ejus lateris, in quod vergebat caput (a cujuſmodi diſtentione ſeu convulſione in anteriora trahitur in Emproſthotono, ſicuti in Opiſthotono ad poſteriora) ſed potius a paralytica eorum reſolutione in latere oppoſito: qua in opinione id me amplius confirmavit, quod originem mali ſolicite rimanti, nihil aliud cauſari poterat ipſa aut maritus, niſi unguentum quoddam Mercuriale, quod ab Empirico acceptum collo aliquoties ob neſcio quas eruptiones illeverat. Hydrargyrum enim toti nervoſo generi ſummopere infeſtum, potuit in corpore molli minimeque robuſto, quale ipſius erat, hanc ipſi noxam importare; quanquam plurima ſunt in mundo hominum fœminarumque millia, qui unguentis Mercurialibus ſæpius inuncti, nullam inde muſculorum tendinum-ve labem aut reſolutionem paſſi ſunt. Judicio autem meo ſuffragatus eſt eventus. Quippe domum dimiſſam

Capitis Diſtorſio.

Capitis Diſtorſio. miſſam juſſi per unam alteramque ſeptimanam quotidie mane ac veſperi ſumere bonum hauſtum decocti è Sarſaparilla ac Saſſafras, herbisque cephalicis ac neuricis apparati; ac bis die fovere collum decocto conſimilium herbarum; Et poſt fotum inuugere ſemper unguento è Salvia, Abſinthio, Ruta, teneris Lauri foliis, & adipe cervino cum oleo olivarum, & paucillo ceræ viridis, cujus inſignem efficaciam ad omnes nervorum nervoſarumque partium affectus frigidos ſæpiſſime expertus ſum. Hæc cum exacte præſtitiſſet, intra duas hebdomadas moleſtiſſimo iſto malo prorſus liberata eſt. Sed cum fatali imprudentia aliquot poſt diebus neſcio quod funeſtum unguentum, ab altero Agyrta acceptum, ob leviculum aliquod malum cervici adhibuiſſet, confeſtim in priſtinam capitis diſtorſionem de novo incidit: cui dum medicinam haud ita mature facit ac antea (impeditus domeſticorum negotiorum multitudine, quibus tunc temporis diſtinebatur) interea duplicata eſt mali cauſa, atque ad vitium in latere dextro, de quo prius diximus, acceſſit novum in ſiniſtro, rigiditas ac durities tendinum movendo capiti deſtinatorum, unde factum, ut

à

à remediis, quibus curata prius fuerat, nullam tunc utilitatem capere, neque ullis aliis juvari potuerit. Quindecim menſibus ex quo iſta ſcripſeram, ipiſſimum hoc malum, de quo actum fuit iſto capite, mihi oblatum fuit Pariſiis, in fœmina quinquaginta ſex annorum, *Maria Gantois*, Sedanenſi, N. Doct. uxore. Ad hanc accerſitus 18. *Junii* 1646. ex ipſa intellexi, quod 14. *Februarii* tunc proxime elapſi, quum deſcenderet in cellam ſubterraneam, retro cecidit, ac os ſacrum(non caput, nec aliam corporis partem) afflixit; quod exinde doluit, nulla extrinſecus contuſionis nota apparente. per tres ſeptimanas : totoque eo tempore ſenſit pondus in pube, quod inceſſui multum incommodabat, relaxatis, opinor, a caſu latis uteri ligamentis. Iſta accidentia cum poſt prædictum tempus abiiſſent, ſucceſſit dolor gravativus in occipitio & nucha, cui tollendo cum Medicus, cujus conſilio utebatur, & purgationes aliquot, & alia quædam adhibuiſſet, tandem admovit cucurbitulas cum ſcarificatione. Iis neque malum illud levatum, & aliud gravius accerſitum fuit, perpetua quodammodo ſuffocationis imago toto fere gutturis ductu, ſed præcipue in ſuperi- *Capitis Diſtorſio.*

Capitis Diſtorſio.

ore parte. Ad novuum hoc ſymptoma expugnandum, exhibuit ipſi Medicus Pulveris Emetici doſin ſatis grandem, unde nequaquam vomuit, ſed decem habuit ſedes, idque cum euphoria. Attamen præterquam quod nihil ipſi profuit hæc purgatio ad id ob quod ipſi data fuerat; ab eo die (qui erat primus aut ſecundus Junii) cœpit laborare moleſtiſſima capitis diſtorſione in latus ſiniſtrum. Non impediebat quidem illa, quin libere caput movere poſſet in quancunque partem, & in latus dextrum; ſed mox velut retrahebatur, & vellet nollet ægra, cogebatur id in latus ſiniſtrum ſinere redire. Noctibus bene dormiebat: ſed à diluculo ad horam decimam aut undecimam noctis nulla ipſi quies, & tum illa capitis diſtorſio in latus aſſiduo illi moleſta erat, tum vaporum illorum ſuffocativorum in guttur aſcenſus. Quod ſi inter comedendum, ac dum ipſa buccellam aliquam deglutiebat, illa duo ſymptomata in idem momentum co-inciderent (id quod fiebat aliquando) in præſentaneum ſtrangulationis periculum incidebat: quum alioqui vapores illi alio tempore deglutionem nullo modo impedirent. Per quatuor illas ſeptimanas, quæ in-

interceſſerant ab initio iſtius Diſtorſionis ad diem illum, quo ad ægram primo acceſſi, ſæpius purgata fuerat; ſed ab omnibus purgationibus ſemper pejus habuerat, præſertimque ab ultima, pridie iſtius diei aſſumta, quæ è Senna, cremore Tartari, & fœcula Bryoniæ fuerat concinnata, poſt quam purgationem quum poſtridie mane fœculam Bryoniæ ſumſiſſet per ſe, adeo inde exaſperatum fuit ejus malum, ut iſtum diem omnium ab initio habuerit longe peſſimum. Præter duo illa moleſtiſſima ſymptomata præterq; occipitis dolorem, qui ſemper ſui ſimilis præſtiterat, de eo etiam conquerentem audivi, quod in ſingulis reſpirationibus pectus illi deorſum trahi videretur, & veluti chorda ab umbilico ad ſternum pertinente, valide verſus ventrem convelli; ſed & querebatur inſuper de quadam veluti rigiditate omnium cervicis nervorum ac tendinū aduſque humeros & brachia. Adminiſtravi per tres aut quatuor ſeptimanas varia medicamenta interna externaque, tum uterum (in quo, aut circa quem reſidere omnis mali fomitem, multa mihi perſuadebant) tum genus nervoſum reſpicientia. Et à primo quidem eorum, quod fuit tinctura ex Stoechade, radi-

Capitis Diſtorſio.

Capitis Diſtorſio. cibus Eryngii & Rubiæ, Caſtoreo ac ſeminibus Pœoniæ nigris, cum vino albo & aqua cardui benedicti extracta, ſtrangulatoria illa in gutture moleſtia penitus ſublata fuit, ſic ut nunquam poſtea recurreret, & occipitis quoque dolor ope ejuſdem medicamenti, ac Topicorum quorundam plurimum fuit imminutus. Quum autem ſecundo *Julii* cœpiſſet uti apozemate facto ex Sarſa, Saſſafras, Stoechade, Majorana, Betonica, radicibus Pœoniæ, Chamædriæ ac Chamæpitiæ, & quotidie mane ac Veſperi bonum de eo hauſtum ſumeret, brevi plurimum eo profeciſſe viſa eſt, adeo ut jam nono *Julii* per duas treſve horas ab illa diſtorſione immunis eſſet: undecimo autem Julii per totum fere diem caput in recto ac debito ſitu ab ipſa teneri poſſet: ac 14 Julii rurſus habuit trium quatuorve horarum inducias; iterumque 20 Julii à matutino ad veſperam fere in totum diſtorſione illa caruit: quum ante hujus Apozematis uſum nunquam ne ad minimam quidem temporis partem (præterquam inter dormiendum) ab ea fuiſſet libera. Sed cum malum ſemper recurreret, atque ad priſtinum ſtatum rediret, quanquam continuato ejuſdem Decocti uſu, variiſque prætere-

rea

rea intus extraque adminiſtratis, quæ in rem exiſtimabam; deſperavi tandem de ea perſananda, ac circa finem Julii eam ſibi reliqui. Et quanquam exinde multa adhuc alia tentavit, diverſorumque tum Medicorum tum Chirurgiorum conſilio uſa eſt, manſit tamen ei capitis iſta diſtorſio, qualis ab initio, ea-que perſeverat ad hunc uſque diem, quo iſta ſcribo, & qui eſt quindecimus Septembris, Anno 1648. In inſigni opere obſervationum Riverianarum Riverio communicatarum, è quo ſupra quoque ad caput primum nonnulla attulimus, invenio etiam caſum huc pertinentem. Quippe obſervatione decima & ultima Oziæ Aymar, Chirurgi Gratianopolitani, memoratur Dominum de Bollon, quum tormenti ictu brachium dextrum prope humerum ipſi ablatum eſſet, ac vulnus conſolidatum; correptum quadam convulſionis ſpecie, qua retrahebatur caput verſus partem dextram, & mandibulæ erant in continuo motu, ſic ut lintea jugiter inter dentes habere cogeretur, quæ identidem mordens brevi comminuebat. Medici multi & Chirurgi in unum convocati quum uno ore ſtatuiſſent in extremitate oſſis præciſi ſupereſſe eminenti- *Capitis Diſtorſio.*

Epilepſia Procurſiva.

am acutam, quæ nervum feriendo, convulſionis illam ſpeciem excitaret, vulnus de novo aperiendum, ac os complanandum cenſuerunt. Sed cum operationi iſti non reſpondiſſet eventus, D. *Aymar* ſagaciter conjectavit, fermentum aliquod venereum intra corpus deliteſcens, iſti ſymptomati originem præbuiſſe: cui proinde expugnando cum purgationem prius ac diætam ſudorificam adminiſtraſſet, ac poſtea unguento Mercuriali ptyaliſmum excitaſſet, contractiones illæ ac convulſiones deſierunt, neque eo malo æger exinde amplius conflictatus eſt.

DE EPILEPSIA PROCURSIVA.

Caput Sextum.

A Variis jam Medicis adnotatum eſt, non concidere ſemper in Paroxyſmo Epilepticos, ſed nonnullos ſtantes, alios ſedentes, quoſdam etiam in gyrum circumcurſantes, aut huc illuc diſcurſantes, eum exantlaviſſe. Iſtis dignum eſt, quod addatur id quod nos obſervavimus in puero quodam duodecim annorum, ludi magiſtrifilio, habitantis in oppido Drogda, viginti

quatuor

quatuor paſſuum millibus diſſito ab urbe Dublino, ad Boinum fluvium, haud longe à loco ubi in mare is influit. Hic puer, quoties ac quocunque in loco Epilepſia ipſum invadebat, recta prorſum procurrebat, finem non ante faciens, quam obſtaculum aliquod offenderet, ob quod longior procurſus non pateret; in quod impingens, corruere ſolebat. Alioqui nec ignis, nec aqua, nec præcipitium eum à procurrendo impediebant, ſed rectà in ea, ſi paroxyſmi tempore ante ipſum erant, tendebat, ac ſe perditum ibat, niſi ab aliis retineretur; quum ipſe per id tempus nihil nec videret nec intelligeret. Credibile eſt, ſi in campis fuiſſet acceſſûs tempore, ubi magna planities longum ſatis procurrendi ſpatium dediſſet, eum toto paroxyſmi tempore humi collapſurum non fuiſſe: ſed intra oppidum ſemper detentus, nulloſque niſi domi aut in plateis paroxyſmos expertus, incertam hanc rem fecit, quare & à nobis in medio relinquetur.

Epilepſia Procurſiva.

Oris hæmorrhagia.

DE ORIS HÆMORRHAGIA PERIODICA.

Caput Septimum.

EXimius Hiberniæ Præſul, pietate ac eruditione inter paucos conſpicuus, & domi foriſque notiſſimus ac clariſſimus, *Jacobus Uſſerius* Archiepiſcopus Armachanus, ſexageſimum quartum ætatis annum agens, jam à plurimis annis patitur bis ter-ve anno Periodicum ſanguinis profluvium ex ore, ut plurimum in latere ejus ſiniſtro duntaxat, nec ibi ſemper uno in loco, ſed interdum ex linguæ latere, alias ex gingivis, quandoque ex alterutrius labii aut buccæ parte interiore. Antea, & dum junior erat, exiliebat quandoque ſanguis tanta vi ac copia, ut in præſens vitæ periculum inde conjiceretur, omni-que valentiſſimorum genere tentato, ægerrime tandem reſtringeretur. Sed permulti jam ſunt anni, ex quo citra ullum impetum, & guttatim tantum, ſanguis promanat; id autem fit aſſiduo, abſque ulla intermiſſione, noctu æquè ac interdiu, donec periodus abſoluta ſit, quæ nunquam minus uno die naturali, plerumque duos, aliquando etiam diutius

tius durat. Initio aliquamdiu nihil non tentatum fuit, ut ab hoc ſymptomate liberaretur, ſed poſteaquam apparuit, corpus ejus huic evacuationi penitus aſſueviſſe, deſtitit ejus ſuppreſſionem amplius moliri; monitus à me, eam cum inevitabili ipſius pernicie conjunctam fore: cum hoc profluvium in beneficium ſuum olim converterit natura, eo-que ſoleat à ſuperfluo onere ſe liberare, quoties nimium increvit ſanguis, humoreſ-que ei permixti; quæ ratio, in quocunque corpore pondus habitura, magis etiamnum in eo prævalet ob peculiarem ipſius conſtitutionem, quippe naturaliter multo ſanguine abundat, eo-que præfervido ac bilioſo: prætereaque vix ullis exercitiis utitur, niſi concionandi ſingulis Dominicis: quod cum faciat ſingulari cum affectu & efficacia, corpus ejus mirum in modum inde afficitur, ita ut à ſingulis concionibus ſudore totus madeat ac diffluat; alioqui toto anno lectioni ac ſcriptioni aſſiduò vacat. Eo autem libentius huic conſilio acquievit, quia præterquam quod id ſibi abſolute neceſſarium vidit, nec poſſe ſe jam abſque exitio ſolenni hac hæmorrhagia carere; nullum magnopere inde incommodum capit, niſi quod noctibus ac per *Oris hæmorrhagia.*

Linguæ Ardor & Siccitas extra Febres.

ſomnum ſanguinis, quem toto die continenter expuere cogitur, aliquanta portio in ventriculum ex ore defluit : quod ipſum aliis multis periculoſum futurum, diſcrimine fere vacat in ipſo; ſiquidem natura, finitâ hæmorrhagiâ, ſolet omne id, quod in Ventriculum interea confluxit, ſponte expellere, eoque abſque ulla notabili corporis perturbatione per inferiora ſe exonerare.

DE LINGUÆ ARDORE & SICCITATE *Extra* FEBRES.

Caput Octavum.

PLaterus meminit cujuſdam, cui ardor in extimis Linguæ lateribus moleſtus erat. Ego notam habui Dublini mulierem, cui ſupra ſexaginta annos natæ ardor mediam linguam magnopere infeſtabat, & ſemper ſui ſimilis, ejuſdemque tenoris, ægram moleſtiſſime torquebat. Epigenema hoc erat Hydropis Aſcitis, ejuſdemque fere ab initio comes ; quo morbo cum multos menſes laboraſſet, ac ſumme jam tumida, viribuſque penitus proſtratis, in dies, imò horas, moritura omnibus videretur; præſidium, quod à Medica

arte

arte expetere toto morbi decurſu, pravâ pervicaciâ, majorique nummorum quám vitæ amore, recuſaverat, à natura inexpectato accepit. Sponte enim excitatæ ruptæque in cruribus ac pedibus veſicæ, omnem morbifici humoris vim brevi temporis ſpatio iſthac exhauſerunt, ipſamque ſanam ac integra valetudine fruentem, abſque ullis priſtini mali veſtigiis, reliquerunt, unà cum principali morbo etiam illâ linguæ moleſtiâ liberatam.

Linguæ Ardor & Siccitas extra Febres,

Theologus quidam Anglus, mediæ ætatis, corporis admodum obeſi, qui tamen multis magniſque quotidie exercitiis uterentur, laborabat ariditate linguæ, in ipſo duntaxat apice, abſque ullo notabili fervore, ſed cum moleſtis plerunque punctionibus, quale quid in media etiam palati regione, ſed haud ita conſtanter, patiebatur. Symtomate hoc quanquam exiguo dictu, magnopere liberari cupiebat, quum aſſiduitas ejus eſſet ipſi moleſtiſſima. Quum igitur remediis, quæ ab amicis viciniſque accepta uſurpaverat, nihil proficeret, ac jam amplius anno integro hoc tædium perpeſſus eſſet, Dublinum venit, unde amplius ſeptuaginta paſſuum millibus, in Comitatu Amrachano habitabat, conſilium meum expetiturus. Uſus purgationibus,

Lippitudo Mucaginoſa.

tionibus, quæ in rem videbantur, dimiſi domum cum præceptis, quæ profutura judicabam : unde qualem fructum ceperit, non potui reſciſcere, quum paucis poſt menſibus in generali illa ſtrage, exeunte Anno 1641 ab Hibernis in Anglos Scotoſque edita, cum multis millibus fuerit trucidatus.

DE LIPPITUDINE MUCAGINOSA.

Caput Nonum.

Richardus Oſberton, Eques Auratus, & Hiberniæ Procurator Fiſcalis (*Kings Atturney* vocant Angli) ſexagenarius, menſe *Maio* 1640 cum Hydrope laboraret, cœpit repente, abſque præcedente Ophthalmia aut Epiphora, ulla-ve omnino de oculis querela, infeſtari in omnibus quatuor oculorum angulis excreſcentiis quibuſdam mucaginoſis, crudo ovi albumini non abſimilibus, ſed multo firmioribus, neque uſque adeo claris aut candidis. Et in reliquis quidem angulis hæ excreſcentiæ erant minores ; ſed in minore angulo oculi ſiniſtri valde magna

na, totam oculi viciniam uſque ad pupillam operiens, & multum protuberans. Primis duobus tribuſ-ve diebus neglectum fuit hoc malum; quia interdiu decreſcebant iſtæ ecphyſes, ac proceſſu diei fere vaneſcebant, noctu ſuccreſcentes, ac matutinis plenam magnitudinem obtinentes. Sed cum perſiſteret ac augeſceret, ſerio de eo curando cogitare coactus fui, inque in eam rem Aqua quadam Ophthalmica uſus ſum, paratâ è Vino, Roſacea, Myrobalanis, Tutia, & Æris flore, quæ bis ter-ve die in oculos inſtillata tædium illud intra paucos dies penitus ſuſtulit. Biennio ante curaveram juvenem quendam de Proregis familia, nomine *Guilielmum Markham*; qui cum Epiphora calida ac violenta per aliquot dies laboraſſet, uterque oculus ipſi materia conſimili, non pedetentim, ſed repente, totus obtectus fuit, ita ut viſum penitus amitteret. In eo pertinacius hoc malum expertus fui, & quod remediis difficilius cederet, ita ut præter interna externaque remedia varia, vacuationis ac diverſionis ergo inſtituta, præterque Aquas Ophthalmicas, etiam Unguenta & Emplaſtra in uſum trahere, atque oculis admovere fuerit neceſſe; quibus tandem, intra duarum

Lippitudo Mucaginoſa.

Cheilo-cace. rum ſeptimarum decurſum, perſanatus fuit.

DE LABRO-SULCIO SEU CHEILOCACE.

Caput Decimum.

MOrbus hic, cui Græcum nomen à parte affecta, Latinum à præcipuo ac maxime conſpicuo ſymptomate fecimus, familiaris eſt in Anglia & Hibernia omni tempore; interdum vero etiam, Epidemiæ luis inſtar, in quamplurimos populariter graſſatur. Rariſſime tamen, ac vix unquam, adoritur adultos, ſed Infantes duntaxat, eoſque fere ab altero ætatis anno ad quartum aut quintum: quanquam & teneriores aliquanto, & paulo vetuſtiores, non ſunt ſemper ab eo immunes. Labra in eo admodum tumeſcunt, tumore duro & nonnihil rubicundo, ſed nequaquam fervido, aut inflammatorio, & qui nunquam ſuppuretur, aut caput fædet. Vergit autem aliquanto magis introrſum, quam ad exteriorem partem: unde labia a gingivis & dentibus abſcedunt

dunt longius, & foras aliquatenus replicantur, magna cum deformitate. Eam etiamnũ conſpectiorẽ reddunt foveolæ binæ in utroq; labio, unæ in latere oris dextro, alteræ in ſiniſtro, quæ ipſum labii corpus anguſto quidem, ſed profundo ſulco dividunt, in parte ſolum interiore, inde à gingivis, aut gingivarum confinio, aduſque extimam labii oram; ulterius tamen non procedunt, nec exteriorem partem unquam invadunt. Hi ſulci ſemper aut ſanie madent, aut craſſo pure obſiti ſunt: interdum quoque cruſtulæ in iis ſuccreſcunt. Malum hoc quandoque utrumque labium inceſſit, ut plurimum tamen ſuperius duntaxat eo afficitur; & quando ambo ſimul hæc labes obſidet, longe tamen deterior ſemper eſt ſuperioris, quam inferioris labii conditio. Ut plurimum, ac fere ſemper, hunc morbum comitantur Aphthæ, id eſt, ulcuſcula Oris, in palato, lingua, buccis, labiis, gingivis: quanquam infinitus eſt infantium numerus, qui Apthas patiuntur abſque eo ut in Chilocacen incidant; ſicuti rurſus non raro accidit, ut idoneis remediis adhibitis Aphthæ aboleantur, Chilocace ſuperſtite. *Cheilocace.*

Malum hoc nonnullis ſponte aut levibus remediis ſaneſcit; aſt plerunque,

ſi

Cheilocace. ſi diutius negligatur, aut perperam curetur, contumaciſſimum evadit, ita ut poſtea difficillime tollatur, & multo opere ægre ſanatum, aut ſanitati proximum, improviſo rebellet, atque in antiquum redeat; in nonnullis verò penitus immedicabile redditur, & ſerpente contagio miſeros infantes lenta tabe conficit, ac tandem letho mittit; id quod tum præcipue uſu venire ſolet, quando epidemice hæc labes ſævit: ob quas cauſas Anglicum vulgus eam *Mouth-Canker*, aut *Canker of the Mouth*, id eſt, *Cancrum Oris* appellat; quod nomen de aliis quoque ulceroſis ac malignis Oris affectibus uſurpat.

Ad peragendam fœliciter curationem, corpus purgandum eſt, non ſemel nec iterum, ſed repetitis vicibus, ita ut idoneum temporis ſpatium ſemper interponatur. Purgationes pro captu corporum & ætatis ſatis validæ eſſe debent, præcipueque ex Senna, & Mercurio dulci, quæ duo cæteris in hoc caſu præferenda. Quodſi cum Infante tractabili res eſt, ac immuni ab illa plerorumque pervicacia, qui omnia fere oblata reſpuunt, aut non niſi difficillime admittunt, magnopere conducet purgare decoctis paratis è Fumaria,

Fumaria, Betonica, Phylliti, radicibus Lapathi, Cichorei, Polypodii, Senna, Agarico, Coriandro, Tamarindis, cujuſmodi decocti bini tervi-ve hauſtus die dandi, tertio aut quarto quoque die, per ſat longum temporis ſpatium. Quod ſi grandior ſit infans, Sanguis quoque è brachiis detrahendus, vel Hirudinis ſuctu apertâ venâ, vel ſcalpello etiam. Interea Oris ulcuſculis adhibenda idonea remedia, & labra fovenda illinendaque auxiliis, quæ tumorem eorum minuere, ſordes detergere, ſulcos emundare atque implere valeant, eoſque cum reliqua labiorum carne æquare. In hos uſus multa ſunt quæ inſervire valeant, ſed cæteris præcellit decoctum Charephylli, Quinquefolii, Myrrhidis, Roſarum, ac Salviæ, in quo Sal Vitrioli albi, ſeu quod idem eſt, Vitriolum album iteratis ſolutionibus, filtrationibus, ac coagulationibus ſummopere depuratum, ſat magna copia diſſolutum ſit; ac linimentum factum è Saccharo Saturni, Aqua Plantaginis, & oleo Roſaceo. Utiliſſimum quoque eſt Hirudines faciei admovere iiſque ſanguinem tum ex fronte & temporibus, tum ex labiis ipſis affatim deplere, idque bis aut ter facere. Quod ſi hæc omnia non ſatis juverint,

Cheilocace.

Sterni Dolor. juverint, tandem in alterutro aut utroque brachio excitandæ Fontanellæ; & per multos dies potui dandum Infanti decoctum concinnatum Sarſaparilla, radice Chinæ, Fumaria, Phylliti, Lapatho integro, ſemine Cardui, radice Scotzoneræ, & paſſulis majoribus; ac quamdiu hoc bibet, omni alio potu arcendus erit. Ubi tenellum admodum infantem invadit hoc malum, nonnulla iſtorum omittenda, quædam aliter ordinanda, & in omnibus clementiora deligenda ſunt; quod minime opus eſt ut particulatim explicemus, quum unuſquiſque peritus ac prudens Medicus id facile per ſe diſpicere valeat.

DE
STERNI DOLORE.

Caput Undecimum.

UNum alterumque in Hibernia notum habui, quos in ſuperiore Sterni parte dolor vexabat, non ſævus nec aſper, ſed pertinax ac diuturnus; & qui intermitteret quidem quotidie magnam diei partem, ita tamen ut ſemper aliquis moleſtiæ ſenſus ſupereſſet.

Non

Non faciebat difficiliorem reſpiratio- *Sterni Dolor.*
nem hic dolor, nec tuſſim habebat comitem: magna tamen inſpiratione ac profundis ſuſpiriis aliquantulum exacerbabatur; uti & ſubita ac magna corporis reſupinatione, capitisque ad dorſum reclinatione, nec non pandiculatione; præſertim ſi utrumvis iſtorum poſt magnam corporis antrorſum ac deorſum inclinationem fieret, quibus rebus efficiebatur etiam, ut moleſtiam illam, intermiſſionis tempore reſiduam, perſentiſceret, quum alioquin ea penitus fere obliterata lateret. Fixus uno ſemper in loco perſeverabat; interdum tamen in proximas pectoris partes ac verſus axillas ſeſe propagabat. Judicavi dolorem hunc provenire ab humore, qui inter Membranam peculiarem (illa enim toti Thoraci communis, Pleura ſeu Succingens dicta, à Sterno longius recedit, dum Mediaſtinum conſtituit) atque ipſum Sterni corpus, qua cavitatem Thoracis intro reſpicit, impactus erat, haud magnâ copiâ, nec valde acris aut malignus, bilioſus tamen; utpote in vigore ætatis, corpore fervidiore, & ictero aliiſque à bile morbis admodum obnoxio, ac ſæpius multumque iis infeſtato. Conjecturam hanc firmavit eventus, at-

que

Sterni Dolor.

que ipſa curatio, peracta præcipue purgantibus Cholagogis, mitioribus quidem (cum corpus picrocholum ac raræ texturæ vehementiora non ſuſtineret) ſed aliquoties iteratis, quum aliquantum contuliſſent etiam fotus Partis ex Anodynis ac Relaxantibus, & geſtatio Emplaſtri ex Olibano, Cera virginea ac Pice Brutia (quam hodie Picem Burgundicam, & in Anglia *Shoomakers Wax*, id eſt, Ceram ſutoriam vocant) cujus egregia vis eſt ad cujuſque modi humores acres ex alto blande evocandos, & ſenſim diſſipandos. Puto humorem, qui iſtum dolorem fecit, non eundem ſemper perſtitiſſe, ſed naturali calore victum, occulta diapnoe ſubinde abſumtum fuiſſe, relictâ duntaxat exiguâ portiunculâ, à qua in mediis etiam intermiſſionibus nonnulla vellicatio ſemper ſupereſſet, ac cui alius de novo humor ſe aſſocians (tranſmiſſus aliunde, in partem debiliorem, ut ſolet, exonerante ſe natura) dolorem toties repararet.

Tabes Pectorea.

DE
TABE PECTOREA.

Caput Duodecimum.

PEctoream Tabem appellamus, non quæ intra Pectus ſedem habeat, quo pacto Phthiſis Pulmonia eo nomine comprehenderetur, ſed in qua ipſa Pectoris crates vitietur; id quod fit in morbo, quem hic deſcribendum ſumſimus. Eſt autem is, æque ac Labro-ſulcium, Puerilis duntaxat ſeu Infantilis, & vulgatiſſimus in Anglia; uti & in Hibernia ab aliquot annis, ubi antea ſolebat rariſſimus eſſe, ac vix cognitus. Invadit autem non grandiuſculos tantum Infantes, ut fere Labro-ſulcium, ſed & valde teneros, ac recens natos: ſicuti contra rariſſime ullos trimis majores adoritur, & ut plurimum intra bimatum ipſum ſe continet. Multæ corporis partes in hoc morbo afficiuntur, Pectus, Caput, Artus, aliæ: ſed præ omnibus ac ante omnia Pectus, cujus pars anterior, quæ lata eſſe debebat ac plana, anguſtior fit; & utrinque acclivis, in medio ſeu ſterni regione altius aſſurgit, tandemque prorſus carinatur. Coſtæ inferiores, ad latus foveæ Ventriculi,

Tabes Pectorea.

triculi introrſum retrahuntur, ac quandam utrinque velut ſcrobem faciunt; totoque ſui ductu quibuſdam velut nodis aſperantur ac inæquales fiunt. Vitiata pectoris figura reſpirationem facit impeditiorem ac crebriorem, cui etiam tuſſicula, plerunque ſicca, comitatur. Caput grandeſcit ultra debitum modum; ac proportione inferiores corporis partes, coxæ, femora, crura, extenuantur ac debileſcunt; unde Infantes inceſſui inepti redduntur, non modo illi, qui nunquam adhuc eo uſi fuerant, ſed & qui firmiter admodum agiliterque incedere ac diſcurrere cœperant diu ante quam hoc morbo prehenderentur. Dorſi ſpina in multis curvatur, atque arcus inſtar in exteriora flectitur. Oſſa articulorum in brachiis ac cruribus, non omnium, ſed carporum ac talorum, augentur, ac tantopere protuberant, acſi duplicata fere eſſet eorum moles: unde etiam *Doubling of the joints*, id eſt Juncturarum duplicationem, id vitium nominant Angli; qui morbum ipſum, hoc ſymptomate ſtipatum, *Tent*, indigetant: quum alioquin eum generaliori vocabulo, omnemque ejus ſpeciem includente, *The Rickets* appellent. Præter hæc omnia dextrum hypochondrium tu-

tumeſcit totum, tumore æquali, magno, ac renitente, ſic ut digitos ſub coſtas nothas adigere non poſſis; & ſane omnis mali vel origo vel fomes latet hoc in loco, ſicuti mox dicemus. Tumor iſte, cum Pectoris aliquâ anguſtiâ, ſtatim in ipſo morbi initio apparent; ſic ut interdum quidem ambo iſta ſimul eodemque tempore ſe prodant, aliàs verò vel hoc vel illud altero nonnihil anterius ſit: nodi in coſtis, ac ſcrobes iſtæ in imis oris pectoris, poſtea accedunt; quando etiam pectus fit magis magiſ-que anguſtum. Capitis incrementum iſtis poſterius eſt; niſi quod Pectus toto morbi decurſu arctius redditur, donec ad ſummam anguſtiam deventum ſit, ſic ut carinæ inſtar acutum fiat, ac promineat; quod fere non fit niſi paucis ante mortem diebus. Eſt enim lethalis hic morbus ſi vel negligatur penitus, vel ſerò aut pravè curetur, plurimoſque quotidie abſumit: neque ullus eſt annus, quo non aliquot millia Infantium eo pereant. Articulorum granditas fere non niſi ultimo loco ſupervenire ſolet; quanquam multi ſunt qui eam nunquam patiuntur, ac moriuntur prius, quam ad eam deveniatur: ſicuti rurſus ex iis, quibus illa accidit, per- *Tabes Pectorea.*

multi

Tabes Pectorea. multi evadunt, etiamſi incurioſius habeantur; quippe haud ita periculoſa eſt illa tabis Pectoreæ ſpecies, quæ hoc ſymptoma trahit, quam quæ eo caret.

Origo hujus Labis à Jecore eſt perſæpe, non vitiato, ullam-ve noxam paſſo, ſed ſupra modum adaucto, ita ut plerumque duplo, immò ferme triplo majus ſit quam par erat, totamque anteriorem epigaſtrii partem occupet, & ipſum quoque ſiniſtrum hypochondrium attingat, interdum quoque impleat. Jecur ſic adauctum cum in ipſo ventre non inveniat ſpatii ſatis ubi ſe commode explicet, à thorace mutuatur quod ipſi deeſt, ac verſus ſuperiora aſſurgens, diaphragma longe impellit, adeo ut interdum pectoris cavo vix dimidiam partem ſpatii ipſi debiti relinquat. Pulmones ſic in arctum redacti contrahunt ſeſe, ac in ſeſe colligunt; unde fit ut pectoris quoque crates, ipſorum cauſâ facta, iis ſe accommodet, ac anguſtior evadat. Quandoque ab ipſo Pectore & *Pulmonibus* incipit malum, hectica quadam ſiccitate, cum nonnullo etiam caloris exceſſu, obſceſſis; qua ſenſim marceſcentes illæ partes, ac ſeſe contrahentes, quum vix ullum nutrimentum

tum tunc capiant, ſanguinem, quem in ſtatu naturali valde copioſum, ad ſe trahere ac abſumere ſolent, jecori refundunt; quod eo circumfluens, plus juſto increſcit, atque in omnem partem ſeſe adauget: cujuſmodi nimium Jecoris incrementum, ab eadem cauſa profectum, in Phthiſi quoque, ſeu Pulmonum tabe, crebro deprehendimus. Sicuti autem in priori caſu Jecoris augmentum principalis hujus Morbi cauſa eſt, ita in hoc quoque non parum ad eundem fovendum confert, atque in progreſſu eadem omnia mala importat, quæ modo memoravimus; atque ſic morbum, quanquam non ab ipſo cœptum, fovet tamen, & magnopere adauget; neque in hac Pectorea tabis ſpecie ullum magnopere periculum eſt (ſicuti mox amplius declarabimus) donec iſta à jecore noxa ſupervenerit; quæ & ſupervenit ſemper, ſi diutius trahatur malum, neque ſtatim initio curetur, aut ab alia cauſâ præmortuus infans fuerit. Ego ſane, quum plurima corpora, utravis hujus Morbi ſpecie extincta, ſecuerim, autopſia deprehendi rem ita ſe habere; neque unquam mihi adhuc infantis iſto morbo defuncti

Tabes Pectorea.

C corpus

Tabes Pectorea. corpus aperire contigit, in quo non prægrande ejuſmodi hepar repererim.

Mali hujus originem Infantes ſæpe in utero Matris contrahunt, idque vel mox in ipſo conceptu, vel geſtationis tempore. Prius evenire ſolet, ubi vel pater, vel uterque parens calida & ſicca utriuſque Viſceris, Jecoris & Pulmonum, vel alterutrius intemperie laborat. Alterum à ſola matre proficiſcitur, quando ea in victu multum peccat, interea dum uterum gerit, atque Vinum, Cereviſiam fortem, Aquam-vitæ, crebrius ac largius ingurgitat. Eodemque vel Matris vel aſcititiæ Nutricis vitio hæc labes accerſitur etiam Infanti, qui alioquin ei ab ortu obnoxius nequaquam fuerit, ſi liberaliori cujuſcunque Siceræ potui crebrius ac largius indulgeant, iſtoque pacto lac ſuum inficiant, ac naturalem ejus bonitatem corrumpant. Quandoque cœcæ huic malo cauſæ ſubſunt, infanteſque ejus initia ſecum ex matris utero deferunt, vel poſtmodum id contrahunt, abſque eo ut ullus ejuſmodi defectus vel in parentibus vel in nutrice compareat.

Sane

Tabes Pectorea.

Sane ut in aliis permultis humani corporis affectibus, ita in hoc quoque aſtra plurimum pollent, certorumque ſiderum ictus iſti vel procreando vel fovendo magnopere inſerviunt.

Morbus iſte ægrius tollitur, ſi à Jecore cœpit, quam ſi à Pectore; magiſque etiam, ſi à primo ortu Infans ei obnoxius fuerit. Quando in Pectore ipſo originem habet, curatio ejus ſatis facilis eſt: quum ſiccitas, etiam Hectica, quæ in coporibus adultis fere immedicabilis, in corpore infantili cum minori difficultate emendetur. Curatur autem balneis unguentiſque emollientibus atque chalaſticis, aliiſque ad humectanda pectoris oſſa pulmoneſque accommodatis: inter quæ pellis ovi aut agno recens detractata, & adhuc calens applicata, atque aliquot horis relicta, mirifice multis profuit.

Quod ſi jam in progreſſu eſt morbus, atque jecur ſuper augere cœpit; aut ſi ab ipſo jecore proceſſit malum: Iſti quoque medicatio adhibenda eſt, omnibuſque modis conandum, ut incremento ejus obſiſtatur, atque intra naturalem modum co-

Tabes Pectorea. erceatur, quam in rem non linimenta modò & unguenta, alia-que Topica, ſed interna quoque in uſum trahenda; ſic tamen ut non ſalubritatis tantum ratio habeatur, ſed & teneræ iſti ætati effectus ac ſapor medicamentorum attemperetur. Pari quoque Prudentia cavendum, ne dum refrigerare ac contrahere Jecur nitimur, obſtructiones alia-que mala in eo generemus, nimio Aſtringentium aut intempeſtivo Emplaſticorum uſu, atque ſic geminam pro ſimplici labem acceſſamus, morbumque penitus incurabilem reddamus. Super omnia autem ſciendum, pro internis externiſque medicamentis ea hic deligenda, quæ & Jecori privatim amica ſint, & præter communes cum aliis multis medicinis Refrigerandi, atque Aſtringendi facultates, peculiarem aptitudinem, huic operi neceſſariam, ſortita ſint. Purgatio nullum hic locum habet: ne ſanguinis quidem miſſio niſi morbo longius progreſſo, ac capite jam nimium aucto: quando ſanguiſugæ venis poſt aures, atque in fronte & temporibus, utiliter admoventur, multumque ad univerſam curationem conducunt,

ducunt; ideoque, ſi res ita fuerat, ſecundo ac tertio uſurpandæ ſunt. *Tabes Pectorea.*

Victus ratio longe alia in hoc morbo inſtituenda eſt, quam imprudentioribus, ac naturam ejus non ſatis perſpectam habentibus, videri poſſet: non enim atrophiæ, qua infantes contabeſcunt, per ſe attendendum eſt, neque conandum ei occurrere pleniore cibatu, ac validius nutriente, quod eſſet oleum addere camino: ſed contra omnis opera in id adhibenda eſt, ut exuberans ſanguinis copia compeſcatur, ac nimius ejus fervor, nimiaque tenuitas & acrimonia coerceantur: quod quibus potiſſimum rebus effici debeat, neminem doctum Medicum latere poteſt. Quod ſi ita teneri ſunt infantes, ut nihil dum præter lac nutricium aſſumant, Matri vel Nutrici ea danda ſunt, quæ prædictis ſcopis inſerviant, ac lac earum debito modo attemperare valeant. In iis vero infantibus, qui grandiuſculi jam nondum tamen ablactati, & ubera ſugunt, & alios præterea cibos ac potus aſſumunt, utroque modo agendum eſt, & tum ipſorum, tum nutricum victus ita ut diximus ordinandus.

Hæc curationis vis, ſolicite obſervata, & diu admodum continuata, (nihil enim

hic

Tabes Pectorea.

hic parvo temporis ſpatio effici poteſt, præſertim ubi altius hæſit malum) feliciter curatur iſte morbus, Divino favore opus ſecundante. Ac verè affirmare poſſum, fratrem meum, Gerardum Bootium, & quam plurimos ita integræ ſanitati reſtituiſſe, non modo qui eo leviter ac nupere laborabant, ſed & qui diutius ac gravius eo afflictabantur; ac quidem nonnullos, in quibus adeo inveteratus erat, ut vix ſanationem admittere poſſe videretur.

Morbum iſtum non in Anglia duntaxat & Hibernia, ſed & in aliis quoque regionibus graſſari veriſimile eſt, & de Gallia quidem mihi certiſſimo conſtat. Quippe illo trium annorum & dimidii ſpatio, quod effluxit, ex quo iſta ſcripſerim, diverſos hic Pariſiis infantes vidi eo laborantes, eoſque methodo mihi uſitata atque iſto capite indicata fœliciter perſanavi.

FINIS.

Boot: Cap 7. de oris
Haemorrhagia periodica —
Jacob: Usserii archiepiscopi.

Cap. 10. de Labrosulcio seu
Chilocace. Malum hoc
nonnullis sponte aut levibus
remediis sanescit, ast plerumque
si diutius negligatur aut perperam
curetur, contumacissimum evadit
ita ut postea difficillime tollatur.
Cap 12. Libis pectorea. Ego
autopsia deprehendi rem ita se
habere, neque unquam mihi adhuc
infantis dicto morbo defuncti, corpus
aperire contigit, in quo non praegrandis
quodmodo hepar reperitur.